

رهبری مدرسه ها در جهان

آماده سازی رهبری به روایت پرلز

● دکتر علی خلخالی، دانشیار مدیریت آموزشی

کلیدواژه ها: آماده سازی رهبری مدرسه، الزامات رهبری مدرسه، مطالعات پرلز، قاب های اطلاعاتی

طی هفت شماره قبل درباره فرایندهای آماده سازی مدیران مدرسه هفت کشور، مطالب مبسوطی ارائه شد. در آخرین مقاله این دوره ماهنامه، در یک چشم انداز، خلاصه ای موجز از روش های آماده سازی و انتصاب مدیران مدرسه ها در شصت کشور ارائه می شود. این خلاصه از دائرة المعارف پرلز ۲۰۲۱ استخراج شده است. لازم به توضیح است، هر چند پرلز بر «سیاست آموزشی و برنامه درسی در خواندن» متمرکز است، اما یافته های جنبی این مطالعه نکاتی مهم و بنیادی در خصوص مقایسه دستگاه های آموزشی در سطح جهان در بر دارند. دائرة المعارف پرلز ۲۰۲۱ شامل ده قاب اطلاعاتی در مورد وجوه دستگاه های آموزشی کشورهای عضو است. این قاب ها عبارت اند از: سال های تحصیل، سیاست های ملی در مورد سن ورود و ارتقای مدرسه، زبان های رسمی و زبان های آموزشی، وضعیت برنامه درسی زبان و خواندن، اهداف خواندن تأکید شده در برنامه درسی زبان و خواندن، مهارت های خواندن دیجیتال در برنامه درسی زبان و خواندن، سیاست ها و بیانیه ها درباره سواد دیجیتال در برنامه درسی زبان و خواندن، مسیرهای اصلی آمادگی و الزامات فعلی برای معلمان، مسیرهای آماده سازی و الزامات فعلی برای مدیران مدرسه ها و مسئولیت تصمیم گیری سطح دولتی در طول همه گیری ویروس کرونا. این مقاله بر قاب نهم، یعنی مسیرهای آماده سازی و الزامات فعلی مدیران مدرسه تمرکز دارد.

گزارش مسیر آماده سازی و الزامات رهبری مدرسه

در این بخش، به طور خلاصه مسیرهای آماده سازی و الزامات مدیر مدرسه شدن در حدود ۶۰ کشور گزارش شده است. در ضمن، کشورها به ترتیب الفبای فارسی مرتب شده اند و نسبت به هم اولیاتی ندارند.

آذربایجان: مدیران مدرسه باید مدرک دانشگاهی داشته باشند. نوع رشته تحصیلی مهم نیست.

آفریقای جنوبی: حداقل ضوابط مورد نیاز برای مدیر مدرسه شدن، اخذ مدرک تحصیلات دانشگاهی چهارساله، کسب گواهی نامه از شورای مربیان آفریقای جنوبی و هفت سال سابقه تدریس است.

آلمان: برای مدیر مدرسه شدن، مدرک تدریس، تجربه حرفه ای

و مدرک ویژه نیاز است. در آغاز فعالیت حرفه ای، مؤسسه های ایالتی تربیت معلم، دوره های آموزشی اختیاری را برای آماده سازی یا همراهی مدیران مدرسه ها ارائه می دهند.

اتریش: همه مدیران مدرسه از بین معلمان برگزیده می شوند. نامزدهای مدیریت مدرسه باید حداقل پنج سال سابقه تدریس در مدرسه ای که قانون آن را تنظیم می کند داشته باشند و حداقل ۲۰ واحد «نظام اروپایی انتقال واحدهای درسی» (ECTS) دوره دانشگاهی رهبری حرفه ای در مدرسه ها یا گواهی نامه معادل آن را کامل کرده باشند. هر داوطلب پس از ثبت نام باید دوره رهبری حرفه ای در مدرسه (مجموع ۶۰ ECTS) را در مدت چهار سال و نیم کامل کند.

اردن: مدیران مدرسه از بین معلمان واجد شرایط انتخاب

تقریباً در همه پژوهش‌هایی که در موضوع مدرسه انجام شده است، در این نکته توافق وجود دارد که «مدیر مدرسه ضامن موفقیت و اثربخشی مدرسه» است

می‌شوند. آن‌ها باید حداقل پنج سال سابقه تدریس، مدرک دانشگاهی، حداقل یک سال تحصیل در رهبری و مدیریت مدرسه و مصاحبه با وزارت آموزش و پرورش داشته باشند.

ارمنستان: هر مدیر علاوه بر دریافت صلاحیت تدریس باید مدرک مدیریت مدرسه نیز داشته باشد.

اسپانیا: مدیران مدرسه‌های دولتی، علاوه بر دریافت گواهی صلاحیت تدریس و قبولی در آزمون رقابتی، به پنج سال تجربه و تکمیل یک برنامه تخصصی آموزش رهبری مدرسه که وزارت آموزش و پرورش و تربیت حرفه‌ای یا مقامات منطقه‌ای مربوطه ارائه می‌کنند، نیاز دارد.

استرالیا: مدیر مدرسه به‌جز صلاحیت‌های تدریس و پذیرش معلمی، ملزم به داشتن مدرک خاصی نیست. با این حال، اکثر آن‌ها تجربه قابل توجهی به‌عنوان معلم و نقش‌های رهبری در مدرسه‌ها خواهند داشت. همچنین ممکن است در رهبری آموزشی صلاحیت‌های بیشتری داشته باشند.

امارات متحده عربی: مدیران مدرسه باید حداقل سه سال سابقه کار به‌عنوان معاون مدیر مدرسه، مدرک کارشناسی ارشد و حداقل نمره ۶ آلتس را داشته باشند. داشتن مدرک رهبری آموزشی در اولویت است. معاونان مدرسه نیز باید مدرک تدریس از یک برنامه دانشگاهی و حداقل پنج سال سابقه تدریس داشته باشند.

انگلستان: اکثریت قریب به اتفاق مدیران آموزش‌گاران (مدیر مدرسه) در مدرسه‌هایی که بودجه دولتی دارند، گواهی صلاحیت تدریس دارند و اکثر آن‌ها با تکمیل مدرک ملی حرفه‌ای ریاست، برای شروع سرپرستی خود آماده می‌شوند. با این حال، هیچ‌یک از این مراحل در مدرسه‌ها دولتی یا مستقل اجباری نیست.

ایالات متحده: مسیرهای آماده‌سازی مدیران مدرسه‌ها بسته به ایالت متفاوت است. در بیشتر ایالت‌ها، از مدیران انتظار می‌رود مدرک کارشناسی ارشد معمولاً در مدیریت آموزشی، چندین سال سابقه تدریس، دریافت مجوز برای مدیریت مدرسه، و قبولی در آزمون و بررسی سوابق را داشته باشند.

ایتالیا: مدیر مدرسه باید حداقل پنج سال سابقه کار معلمی داشته باشد.

ایرلند شمالی: اکثر مدیران مدرسه، علاوه بر اخذ گواهی صلاحیت تدریس، متعهد هستند که گواهی صلاحیت حرفه‌ای سرپرستی و دیگر دوره‌های رهبری را که عرضه‌کنندگان ارائه می‌دهند اخذ کنند. البته این مدارک اضافی اجباری نیستند.

بحرین: هر مدیر مدرسه قبلاً معلم است. همچنین باید مدرک رهبری و مدیریت مدرسه داشته باشد و مصاحبه با وزارت آموزش و پرورش را پشت سر بگذارد.

بلژیک: هیچ مسیر آماده‌سازی خاصی برای مدیر مدرسه وجود ندارد، اما نامزدها هم به صلاحیت‌های آموزشی و هم به مدرک تحصیلات عالی نیاز دارند. شکل‌های متفاوتی از تربیت مدیران وجود دارد که غالباً یک سازمان مرکزی، با همکاری خدمات مشاوره‌ای آموزشی آن‌ها را سازمان‌دهی می‌کند.

بلغارستان: مدیر مدرسه باید حداقل مدرک لیسانس و نیز

چند سال سابقه تدریس داشته باشد.
بوسنی: هیچ مسیر آماده‌سازی خاصی برای تربیت مدیر مدرسه وجود ندارد.
پاکستان: باتجربه‌ترین معلمان به‌عنوان مدیر انتخاب می‌شوند.

پرتغال: مدیران مدرسه، معلمان صلاحیت‌دار با حداقل پنج سال تجربه هستند که دوره‌های آموزشی خاص مدرسه یا مدیریت آموزشی و مدرسه را گذرانده‌اند، پست‌های اداری در مدرسه داشته‌اند (به‌عنوان مثال دستیار مدیر، رئیس، معاون یا عضو هیئت‌مدیره اجرایی مدرسه)، یا کارنامک (رزومه) درسی مرتبط در مدیریت مدرسه داشته باشند. در پرتغال اکثر مدرسه‌ها در همه پایه‌ها از آموزش ابتدایی تا متوسطه (پایه‌های ۱ تا ۱۲) در دسته‌هایی تحت نظارت یک هیئت‌مدیره خوشه‌بندی می‌شوند.

ترکیه: انتصاب مدیران مدرسه توسط آیین‌نامه انتصاب اداری برای مؤسسات آموزشی وابسته به وزارت آموزش ملی تنظیم می‌شود. داوطلب مدیریت مدرسه باید فارغ‌التحصیل یک مؤسسه آموزش عالی باشد، به‌عنوان معلم دولتی کار کند، واجد شرایط تدریس در نوع مؤسسه آموزشی‌ای باشد که برای آن درخواست کرده است و در چهار سال گذشته به‌عنوان مدیر اخراج نشده باشد. این نامزد همچنین باید حداقل یک سال به‌عنوان مدیر مالی، معاون مدیر، یا معلم مجاز به فعالیت، به‌عنوان مدیر مدرسه، مدیر یک واحد یا مقام بالاتر، در وزارت آموزش و پرورش خدمت کرده باشد.

جمهوری چک: مدیران علاوه بر دریافت مدرک معلمی، به گذراندن دوره مدیریت مدرسه ملزم هستند.

جمهوری اسلواکی: نامزدهای مدیریت مدرسه باید حداقل پنج سال تمرین پداگوژیک داشته باشند و لازم است اولین گواهی‌نامه را کسب کنند و برنامه آموزشی رهبری مدیران و سایر کارکنان ارشد را پس از تبدیل شدن به‌عنوان مدیر مدرسه، در طول سه ماه بگذرانند.

چین تایپه: مدیر مدرسه ابتدایی باید گواهی‌نامه معلمی دوره ابتدایی و شرایط تدریس و خدمات اداری را داشته باشد. نامزدهای بدون مدارک اداری باید شرایط دیگری داشته باشند. مدیر مدرسه متوسطه اول باید گواهی‌نامه معلمی دوره متوسطه و شرایط تدریس و خدمات اداری را داشته باشند. در صورتی که داوطلبی فقط به‌عنوان معلم متوسطه اول خدمت کرده باشد، باید حداقل پنج سال سمت معلم متوسطه اول را داشته باشد و حداقل به مدت سه سال به‌عنوان مدیر واحد اداری سطح اول یک مدرسه خدمت کرده باشد. در صورتی که داوطلب تجربه دیگری غیر از معلمی دبیرستان داشته باشد، مقررات دیگری نیز وجود دارند.

دانمارک: مسیرهای آماده‌سازی متفاوت‌اند. تقریباً همه مدیران مدرسه تجربه تدریس دارند و برخی به‌عنوان رئیس بخش در مدرسه یا معاون مدیر خدمت کرده‌اند. معمول است، مدیران مدرسه مدرک کارشناسی ارشد در زمینه رهبری یا آموزش و پرورش یا تحصیلات دیگری در این حوزه‌ها را کامل کنند.

رومانی: مدیران مدرسه‌ها از بین معلمان یک مدرسه یا مؤسسه

آموزشی و پرورشی انتخاب می‌شوند. آن‌ها باید تحصیلات دانشگاهی، گواهی صلاحیت معلمی یا دکترای حداقل هشت سال سابقه تدریس و عضویت در هیئت ملی کارشناسان مدیریت آموزشی را دارا باشند.

ژاپن: داوطلبانی که متقاضی مدیریت در مدرسه دولتی هستند، باید امتحان مدیریت مدرسه ارائه شده توسط هیئت محلی آموزش و پرورش را بگذرانند. در بیش از ۹۰ درصد موارد، برای مدیر مدرسه شدن به تجربه تدریس نیاز است، اما استثنایی هم وجود دارند. آموزش رهبری مدرسه برای مدیران الزامی نیست، اما بر اساس قانون ویژه کارکنان آموزش و پرورش برای پیشرفت حرفه‌ای، بیشتر نامزدها قبل و بعد از مدیر مدرسه شدن، آموزش رهبری مدرسه را دیده‌اند.

سنگاپور: همه مدیران مدرسه، حرفه خود را در آموزش و پرورش به عنوان معلم کلاس درس شروع می‌کنند و دوره اجباری تربیت معلم را می‌گذرانند. به طور معمول، این داوطلبان قبل از ارزیابی، مصاحبه و انتخاب برای شرکت در برنامه‌ای تمام وقت و شش ماهه رهبری در آموزش و پرورش، که مؤسسه ملی آموزش، دانشگاه فنی نانیانگ اجرا می‌کند، و هزینه آن را وزارت آموزش و پرورش به طور کامل پرداخت کرده است، قبلاً باید در برخی از نقش‌های مدیریت میانی (برای مثال به عنوان رئیس بخش، که وظایف آموزشی نیز دارد)، خدمت کرده باشند.

سوئد: برای مدیر مدرسه تازه استخدام در مؤسسات دولتی و خصوصی، شرکت در برنامه ملی آموزش رهبری مدرسه یا برنامه‌ای معادل آن، اجباری است. پس از استخدام، مدیران مدرسه‌ها باید این برنامه آموزشی را در اسرع وقت شروع و آن را در مدت چهار سال کامل کنند.

شیلی: اکثر مدیران مدرسه مدرک تحصیلی و حداقل پنج سال سابقه کار در نظام آموزش و پرورش را دارند. مدیران مدرسه‌های دولتی باید معلم یا دارای مدرک لیسانس و حداقل چهار سال سابقه تدریس باشند و یک برنامه تخصصی در رهبری مدرسه را که طبق قانون نظام توسعه حرفه‌ای معلمان به عنوان «پیشرفته» طبقه‌بندی می‌شود، کامل کنند.

صربستان: مدیران مدرسه باید مدرک کارشناسی ارشد و لیسانس مرتبط داشته باشند. همچنین، باید مجوز تدریس یا مشاوره مدرسه، آموزش و مجوز مدیریت مدرسه، و حداقل هشت سال سابقه کار معلمی یا مشاور مدرسه را داشته باشند.

عربستان سعودی: اکثر مدیران مدرسه علاوه بر دریافت گواهی صلاحیت تدریس، تحصیلات عالی دارند یا دوره آموزشی رهبری آموزشی را گذرانده‌اند.

عمان: مدیران مدرسه با توجه به ارشدیت و سابقه تدریس و مدیریت کلاس درس انتخاب می‌شوند. نامزدهای واجد شرایط باید در یک برنامه آموزشی دو ساله رهبری که مؤسسه تخصصی تربیت حرفه‌ای معلمان برگزار می‌کند، شرکت کنند.

کشورگان (فدراسیون) روسیه: داوطلبان باید مدرک مدیریت و تجربه کاری در موقعیت تدریس داشته باشند، یا

برجسته ترین درس برای نظام تصمیم گیری آموزش و پرورش کشور ما در مسیر سامان دهی موضوع مدیریت مدرسه، سامان دهی گواهی نامه صلاحیت رهبری مدرسه است

گواهی صلاحیت معلمی و مدارک تکمیلی در مدیریت را دریافت کنند.

فرانسه: نامزدهای مدیریت دوره ابتدایی باید عضو تیم ملی معلمان باشند. آن‌ها همچنین باید بعد از دو سال خدمت مؤثر به عنوان معلم ابتدایی، از بازرسی منطقه توصیه‌نامه دریافت و به بخش خدمات آموزش و پرورش مراجعه کنند تا مدیر این گروه، بازرسی منطقه، و راهنمای مدیران مدرسه‌ها با آن‌ها مصاحبه کنند.

فنلاند: همه مدیران مدرسه باید علاوه بر گواهی صلاحیت تدریس در سطح تحصیلی مربوطه، مدرک مدیریت آموزشی یا مطالعات پایه در رهبری آموزشی داشته باشند، یا دانش کافی در مورد مدیریت آموزشی و تجربه کافی تدریس را از طریق دیگری کسب کرده باشند.

فیلیپین: داوطلبان باید یک سال به عنوان مدیر آموزش، دو سال به عنوان معلم مسئول، دو سال به عنوان معلم ارشد یا پنج سال به عنوان معلم عادی، تجربه داشته باشند. این داوطلبان باید چهار ساعت آموزش مرتبط، عملکرد بسیار رضایت بخش در دو سال گذشته و گواهی نداشتن پرونده تعلیق اداری را داشته باشند. همچنین، متقاضیان باید آزمون‌های ملی صلاحیت ریاست مدرسه را که دانشکده (آکادمی) ملی مربیان فیلیپین برگزار می‌کند، با موفقیت بگذرانند.

قبرس: بیشتر مدیران مدرسه مدرک فوق لیسانس دارند. مدیران جدید یک برنامه آموزشی اجباری را کامل می‌کنند که طی آن به مدت یک روز در هفته در طول سال اول خود به عنوان مدیر مدرسه در جلسات آموزشی شرکت می‌کنند. مدیران جدید همچنین با مدیران باتجربه‌تر به عنوان مربی (منتور) که پشتیبانی و مشاوره ارائه می‌دهند، مطابقت داده می‌شوند.

قزاقستان: اکثر مدیران مدرسه علاوه بر دریافت گواهی صلاحیت تدریس، مدرک رهبری آموزشی نیز دارند.

قطر: همه مدیران مدرسه به داشتن مدرک دانشگاهی معتبر (حداقل کارشناسی) و نیز مدرکی از دانشکده آموزش و پرورش، یا کارشناسی ارشد و دکترای سایر دانشکده‌ها ملزم هستند.

کانادا: شرایط هر استان برای تربیت مدیر مدرسه متفاوت است. اکثر استان‌ها به آموزش دانشگاهی رسمی که به گرفتن چند مدرک، به ویژه مدرک لیسانس، مدرک صلاحیت معلم و مدرک کارشناسی ارشد ختم می‌شود، تجربه تدریس مرتبط و مدارک دیگر مدیریت مدرسه نیاز دارند.

کانادا (اونتاریو): مدیران مدرسه باید مدرک لیسانس، مدرک صلاحیت معلمی (کارشناسی آموزش و پرورش) و دو رشته تخصصی یا مدرک کارشناسی ارشد داشته باشند. همچنین، هر مدیر باید حداقل در سه سطح تدریس (مقدماتی، متوسطه و ارشد) و بخش‌های کامل ۱ و ۲ یک برنامه «صلاحیت مدیریت مدرسه» (PQP) واجد شرایط باشد.

کانادا (کبک): مدیران مدرسه باید علاوه بر مدرک کارشناسی آموزش و پرورش، یک مدرک آموزش عالی تخصصی، متشکل از ۳۰ واحد از دوره آموزشی دوم دانشگاه را بگذرانند.

کرواسی: هیچ الزام اضافی، فراتر از آنچه برای معلم شدن

لازم است، وجود ندارد. اعضای خدمات متخصص مدرسه (روان‌شناسان، مربیان، کارشناسان آموزش ویژه، و کتابداران) که شرایط لازم برای تجربه کار در آموزش و پرورش را دارند نیز ممکن است مدیر مدرسه شوند.

کره جنوبی: معلمان می‌توانند به روش‌های گوناگون مدیر مدرسه شوند. معلمان باتجربه می‌توانند یا به‌طور مستقیم معاون مدیر مدرسه شوند، یا ابتدا یک حرفه‌ای آموزش و پرورش، مانند بازرس مدرسه باشند و سپس معاون مدیر مدرسه شوند. در مرحله بعد برخی از نامزدها برنامه صلاحیت مدیریت مدرسه وزارت آموزش و پرورش را کامل می‌کنند. این برنامه، برنامه‌های درسی ملی، تشویق یادگیری، رهبری، مدیریت مدرسه، برنامه‌های بودجه مدرسه، و راهنمایی مدیران مدرسه‌ها و غیره را پوشش می‌دهد. معلمان باتجربه همچنین ممکن است از طریق نظام استخدام آزاد، که به اعضای مدرسه اجازه می‌دهد برای موقعیت مدیریت مدرسه درخواست دهند، مدیر مدرسه شوند.

کوزوو: مدیریت در مدرسه به گواهی صلاحیت معلمی و مدرک رهبری آموزشی نیاز دارد.

کویت: برای اینکه معلمی مدیر مدرسه شود، باید مدرک دانشگاهی از وزارت آموزش دانشگاه کویت، کالج آموزش ابتدایی یا هر مدرک دانشگاهی معادل آن از کشور دیگری داشته باشد. سپس باید یک آزمون و مصاحبه را بگذراند تا به سمت رئیس یک بخش ارتقا یابد. برای اینکه رئیس یک اداره به معاونت مدرسه و نیز مدیریت مدرسه ارتقا یابد، باید مصاحبه انجام دهد.

گرجستان: داوطلبان مدیریت مدرسه باید آزمون تأییدشده وزارت آموزش و پرورش را که شامل آزمون و مصاحبه در وزارتخانه با گروه ویژه، و مصاحبه با هیئت امنای مدرسه است، بگذرانند.

لتونی: مدیران باید مدرک لیسانس در آموزش و پرورش بگذرانند. اما اکثر آن‌ها مدرک کارشناسی ارشد در بزرگترین آموزش و پرورش نیز دارند.

لهستان: اکثر مدیران مدرسه گواهی صلاحیت تدریس، تجربه معلمی و تحصیلات تکمیلی مدیریت آموزشی را دارند؛ اگرچه ممکن است در مواردی نادر، بدون داشتن صلاحیت معلمی، مدیر مدرسه شوند.

لیتوانی: وزارت آموزش و پرورش و علوم الزاماتی را برای مدیران مقرر می‌کنند. همه داوطلبان ارزیابی می‌شوند و فردی که بالاترین ارزیابی را داشته باشد و واجد تمام شرایط باشد، عهده‌دار این موقعیت می‌شود.

مالت: رؤسای مدرسه علاوه بر صلاحیت‌های تدریس باید حداقل یک مدرک کاردانی حرفه‌ای در آموزش و پرورش با گرایش در رهبری، مدیریت و اداره کردن داشته باشند.

مالزی: همه مدیران مدرسه باید حداقل ۱۰ سال سابقه کار اداری در مدرسه داشته باشند. آن‌ها همچنین باید به‌عنوان پیش‌نیاز الزامی، گواهی صلاحیت ملی حرفه‌ای برای رهبران آموزشی (NPQEL) را اخذ کرده باشند.

مجارستان: مدیر مدرسه باید سه سال سابقه تدریس و گواهی یا مدرک صلاحیت حرفه‌ای در رهبری آموزشی داشته باشد.

مراکش: داوطلبان باید در برنامه یکساله مدیریت مدرسه در مرکز منطقه‌ای حرفه‌ای آموزش و پرورش شرکت کنند.

مصر: اکثر مدیران مدرسه علاوه بر اخذ گواهی صلاحیت تدریس، مدرک رهبری آموزشی دارند.

مقدونیه شمالی: مدیران مدرسه علاوه بر اخذ گواهی صلاحیت تدریس، باید مدرک رهبری اداره مدرسه را داشته باشند.

مونته‌نگرو: مدیران مدرسه باید شرایط مربی، یا دستیار حرفه‌ای (پداگوگ، روان‌شناس و معلم آموزش ویژه) برای مؤسسات پیش‌دبستانی، و برای معلم یا دستیار حرفه‌ای شدن در مدرسه را داشته باشند. همچنین، مدیران مدرسه‌ها باید آزمون حرفه‌ای را پشت سر بگذارند و پنج سال تجربه تدریس و آموزش داشته باشند. البته مدیران مدرسه دولتی، بنا به درخواست هیئت‌مدیره مدرسه (که نمایندگان وزارتخانه نیز عضو آن هستند)، توسط وزیر عزل و نصب می‌شوند.

نروژ: همه مدیران مدرسه باید گواهی صلاحیت معلمی و تجربه تدریس داشته باشند. بسیاری نیز دوره‌های رهبری را می‌گذرانند. **نیوزلند:** برای مدیر مدرسه شدن هیچ الزام اضافی و فراتر از صلاحیت معلمی وجود ندارد.

هلند: مدیران مدرسه علاوه بر دریافت گواهی صلاحیت تدریس، دوره‌های رهبری آموزشی را نیز می‌گذرانند.

هنگ‌کنگ: نامزدهای مدیریت مدرسه بخش دولتی، علاوه بر داشتن گواهی صلاحیت تدریس و سال‌ها تجربه تدریس موفق، باید گواهی‌نامه صلاحیت مدیریت مدرسه را نیز دریافت کنند.

درسی برای ما!

تقریباً در همه پژوهش‌هایی که حول امر مدرسه‌های انجام شده است، در این نکته توافق وجود دارد که «مدیر مدرسه ضامن موفقیت و اثربخشی مدرسه» است، و عامل بنیادی «تفاوت در کیفیت نتایج دانش‌آموزان»، «کیفیت آماده‌سازی و پایش نهادی عملکرد مدیران مدرسه» است. از همین منظر، با هدف مطالعه تطبیقی می‌توان وجه تفاوت و تشابه مسیرهای آماده‌سازی و انتصاب مدیر مدرسه را در کشورهای مورد بررسی طبقه‌بندی کرد. لیکن برجسته‌ترین درس برای نظام تصمیم‌گیری آموزش و پرورش کشور ما در مسیر سامان‌دهی موضوع مدیریت مدرسه، سامان‌دهی «گواهی‌نامه صلاحیت رهبری مدرسه» است. ایران جزو گروه کشورهایی است که برای آماده‌سازی مدیران مدرسه، نهادی حرفه‌ای و تخصصی ندارد و طبیعی است از اخذ گواهی صلاحیت مدیریتی بی‌نیاز است؛ چنین گواهی‌نامه‌ای پیامد تأسیس و استقرار یک نهاد تخصصی مانند «نظام مدیریت آموزشگاهی» است. اگر خوانندگان این متن به آشنایی با چنین نهادی علاقه‌مندند، می‌توانند مقاله «به‌سوی نظام مدیریت آموزشگاهی ایران، رشد مدیریت مدرسه، دوره چهاردهم، شماره ۱، پاییز ۹۴» را مطالعه کنند.

البته در ایران در نهد و نود و هفتمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، در تیرماه ۱۴۰۰ «آیین‌نامه جدید انتخاب و انتصاب مدیران مدارس ایران» به تصویب رسید و «شیوه‌نامه اجرایی آن» در نهم بهمن‌ماه ۱۴۰۰ برای اجرا ابلاغ شد. این موضوع مؤید «درک اهمیت و جایگاه مدیر مدرسه» نزد سیاست‌گذاران آموزش و پرورش کشورمان است. با توجه به اینکه حدود یک سال از اجرای آیین‌نامه می‌گذرد، ان‌شاءالله در مقاله‌های مستقل درباره وجه نظری و عملی آن بحث خواهد شد. در ضمن، انتظار می‌رود در گزارش و ثبت این تحولات در اسناد بین‌المللی نیز تلاش لازم و بهنگام صورت گیرد. ■

منبع

۱. دائرةالمعارف پرلز ۲۰۲۱ به نشانی:
<https://piris2021.org/>